

Дивіденд здійснює вирішальний вплив на курс акцій, оскільки останній прямо пропорційний величині виплачуваного за ними дивіденду. Від нього залежить також і ліквідність акцій. Дивіденд є вразливим індикатором стану кон'юнктури, його різкі зміни свідчать про повороти в тенденціях господарського розвитку. У зв'язку з розгортаннями в Україні процесами приватизації та корпоратизації державних підприємств, формування ринку цінних паперів, дивіденд стає поширеною формою доходів підприємств і громадян, а отже стає об'єктом обліку, аналізу та аудиту. З переходом на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку змінилися підходи до обліку дивідендів, він здійснюється з позицій методу нарахування дивідендів, самостійно визначеного підприємством відповідно до обраної облікової політики. З'явився спеціальний рахунок для нарахування і виплати дивідендів. Фінансова звітність значно поповнилась інформацією про дивіденди, завдяки якій можна зробити висновок про ефективність роботи підприєм-

ства, його потенційні можливості, а отже, оцінити його інвестиційну привабливість. Причому інформація стає зрозумілою не тільки для українського, але й для іноземного інвестора. Однак для підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, слід відрегулювати законодавчу базу і передусім податкове законодавство.

1. Дмитрієва О., Башинський О. Порядок відображення у бухгалтерському обліку нарахування і виплати дивідендів // Все про бухгалтерський облік. - 2000. - №15. - С. 10-14; №17. - С.8-11.

2. Церетелі Л. Облік та оподаткування дивідендів. // Все про бухгалтерський облік. - 1999. - №16. - С.5-7.

3. Закон України Про оподаткування прибутку підприємств // Баланс. - 1998. - №1. - С.3-35.

4. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. // Баланс. - 2000. - №1. — С.4-27.

With the development of market relationships dividends have become a more popular form of incomes for juridical and physical persons, therefore an important object of account and audit. Main problems of account and taxation of dividends, basic methods of their determination and disbursement are revealed and systematized in the article.

Сисак Л. І., Дмитришин М. І., Дмитришин Р. І.

ГРОШОВІ ПОТОКИ НАСЕЛЕННЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

У статті подано теоретико-методологічні рекомендації щодо моделювання грошових доходів і витрат населення. Побудовано прогнозну модель формування і розподілу балансу доходів і витрат населення на основі використання методів нелінійної оптимізації. Особливістю цієї моделі є реалізація принципу багатоступеневої можливості використання в ролі об'єктів управління як доходної, так і витратної частин балансу.

Одним із способів побудови гнучкої системи планування та прогнозування є розробка економіко-математичних моделей, які дають змогу розв'язувати характерні для управлінської практики завдання з метою знаходження прогнозованих значень розподілу доходів і витрат нами запропонована економіко-математична модель, реалізація якої в певній мірі дає змогу зробити пропозиції щодо збалансування доходної і витратної

частин. Розроблена модель узагальнює результати отримані в роботі [1]. Надалі використовуємо наступні позначення:

i – номер статті доходів (видатків);

n – кількість статей доходів (видатків);

t – номер року;

m – кількість років базового періоду;

T – кількість років прогнозного періоду;

P_{it} – питома вага доходів (витрат) за i -ою статтею в t -му році, тобто

$$P_{it} = R_{it} / R_t, \quad 1 \leq i \leq m, \quad 1 \leq t \leq m + T;$$

R_{it} – грошовий дохід (витрати) за i -ою статтею в t -му році (для $t, 1 \leq t \leq m$, значення R_{it} відоме, а для $t, m + 1 \leq t \leq m + T$, його потрібно визначити);

R_t – грошовий дохід (витрати) за всіма статтями в t -му році (для $t, 1 \leq t \leq m + T$);

$Q_i(t, a^t)$ – функція від t відомого виду із

невідомими параметрами $a^i = (a_1^i, a_2^i, \dots, a_r^i)$. Ці функції виражають тенденцію зміни питомої ваги P_{it} за i -ою статтею в t -му році.

Економіко-математична модель полягає в знаходженні таких $a_1^i, a_2^i, \dots, a_r^i, 1 \leq i \leq n$, при яких досягається мінімум суми квадратів відносних відхилень теоретичних значень питомої ваги $Q_i(t, a^i)$ від фактичних P_{it} :

$$\sum_{i=1}^n \sum_{t=1}^m \frac{1}{P_{it}^2} [Q_i(t, a^i) - P_{it}]^2 \rightarrow \min \quad (1)$$

за умов:

$$\sum_{i=1}^n Q_i(t, a^i) = 1, \quad Q_i(t, a^i) \geq 0, \quad 1 \leq i \leq n, m+1 \leq t \leq m+T. \quad (2)$$

При формуванні прогнозу моделі розподілу балансу доходів і витрат населення як вхідні дані використовувались значення відповідних показників за період з 1996 р. по 2002 р. для Івано-Франківської області. В основу вибору даних ознак як вхідних параметрів лягли такі покликання:

1. Життєвий рівень населення представлений у статистичних виданнях України такими показниками: грошові доходи, грошові витрати, номінальна заробітна плата, середньомісячна (за рік) заробітна плата працівників, реальна заробітна плата та її індекс, грошові витрати домогосподарств, сукупні витрати, грошові доходи домогосподарств, сукупні ресурси тощо. Зокрема, для формування інформаційного простору ознак прогнозованої моделі розподілу балансу доходів і витрат населення можна використати показники грошових доходів та грошових витрат населення.

2. При формуванні моделі розподілу балансу доходів і витрат населення викорис-

товують показники за період з 1996 р. по 2002 р. у річному розрізі, оскільки статистичні довідники не дають інформації про ці дані в щомісячному чи щоквартальному вимірах.

3. Обраний базовий час (1996-2002 рр.) пояснюється введенням гривні як постійної та незмінної тоді грошової одиниці. Це дозволило уникнути похибок у зв'язку з неточністю переведення інших грошових одиниць (карбованців та купонів) у гривні за більш ранній період (1985-1994 рр.).

Розрахунки прогнозних значень здійснювались за допомогою пакета MS Excel 2002.

На основі проведеного аналізу статистичних джерел [2-5] були сформовані інформаційні простори даних для побудови прогнозованої моделі, які наведені в табл. 1 та 2.

Аналіз даних табл. 1 та табл. 2 дає змогу зробити висновок про існування квадратичної залежності між змінними моделі.

Розрахунок питомої ваги доходів і витрат населення відображено в табл. 3 та 4.

Для розв'язання задачі (1)–(2) складаємо функцію Лагранжа:

$$L = \sum_{i=1}^n \sum_{t=1}^m \frac{1}{P_{it}^2} [Q_i(t, a^i) - P_{it}]^2 - \sum_{t=m+1}^{m+T} \lambda_t \left[\sum_{i=1}^n Q_i(t, a^i) - 1 \right] - \sum_{t=m+1}^{m+T} \sum_{i=1}^n \mu_{it} Q_i(t, a^i)$$

де $\lambda_t, m+1 \leq t \leq m+T, \mu_{it}, m+1 \leq t \leq m+T, 1 \leq i \leq n$, – невідомі множники Лагранжа.

Припускаючи, що $Q_i(t, a^i) = a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2$, функція Лагранжа буде мати вигляд

$$L = \sum_{i=1}^n \sum_{t=1}^m \frac{1}{P_{it}^2} [a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2 - P_{it}]^2 - \sum_{t=m+1}^{m+T} \lambda_t \left[\sum_{i=1}^n a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2 - 1 \right] - \sum_{t=m+1}^{m+T} \sum_{i=1}^n \mu_{it} (a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2)$$

Таблиця 1

Вхідні дані моделі (грошові доходи населення Івано-Франківської області, тис. грн.)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Грошові доходи	556127	731066	8666210	871025	1070645	1464312	1813758
у тому числі:							
оплата праці	311082	448286	462128	429016	502786	741500	1014024
надходження від продажу продуктів сільського господарства	25355	32683	36684	37852	65878	119247	112523
пенсії та допомоги	123353	195085	245897	252072	316471	436694	500478
стипендії	827	1731	2390	2643	6486	5801	7522
надходження від фінансової системи	5629	25088	38487	3338	4573	8802	32999
Інші надходження	88881	28193	80624	146104	174451	152268	146212

Таблиця 2

Вхідні дані моделі (грошові витрати населення Івано-Франківської області, тис. грн.)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Грошові витрати та заощадження	489139	645161	758997	847386	1023619	1432191	171489
у тому числі:							
купівля товарів і оплата послуг	430703	526822	602117	613887	789114	1064193	1331111
обов'язкові платежі та добровільні внески	42603	68733	3548	100116	132788	189237	246497
приріст заощаджень у вкладах, придбання ЦП та іноземної валюти	14925	37586	68417	127580	90103	124411	137381
витрати фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності	908	2020	2976	5803	11614	54350	-

Таблиця 3

Розрахунок питомої ваги доходів населення (%)

Показники	$t (1, m), \text{де } m=7$						
	1	2	3	4	5	6	7
P_{1t}^d	55,9	61,3	53,4	49,3	47,0	50,6	55,9
P_{2t}^d	4,6	4,5	4,2	4,3	6,2	8,1	6,2
P_{3t}^d	22,2	26,7	28,4	28,9	29,8	29,8	27,6
P_{4t}^d	0,3	0,2	0,3	0,3	0,6	0,4	0,4
P_{5t}^d	1,0	3,4	4,4	0,4	0,4	0,6	1,8
P_{6t}^d	16,0	3,9	9,3	16,8	16,0	10,5	8,1
$\sum P_{it}^d$	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Таблиця 4

Розрахунок питомої ваги витрат населення (%)

Показники	$t (1, m), \text{де } m=7$						
	1	2	3	4	5	6	7
P_{1t}^V	88,0	83,2	79,3	72,4	77,1	74,3	77,6
P_{2t}^V	8,7	10,7	11,3	11,8	13,0	13,2	14,4
P_{3t}^V	3,1	5,8	9,0	15,1	8,8	8,7	8,0
P_{4t}^V	0,2	0,3	0,4	0,7	1,1	3,8	-
$\sum P_{it}^V$	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Шукані параметри a^i повинні задовольняти умови

1) стаціонарності

$$\frac{\partial L}{\partial a_1^i} = 2 \sum_{t=1}^m \frac{1}{P_{it}^2} [a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2 - P_{it}] + \sum_{t=m+1}^{m+T} (\lambda_t + \mu_{it}) = 0,$$

$$\frac{\partial L}{\partial a_2^i} = 2 \sum_{t=1}^m \frac{1}{P_{it}^2} [a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2 - P_{it}] t + \sum_{t=m+1}^{m+T} (\lambda_t + \mu_{it}) t = 0,$$

$$\frac{\partial L}{\partial a_3^i} = 2 \sum_{t=1}^m \frac{1}{P_{it}^2} [a_1^i + a_2^i t + a_3^i t^2 - P_{it}] t^2 + \sum_{t=m+1}^{m+T} (\lambda_t + \mu_{it}) t^2 = 0;$$

2) доповнюючої нежорсткості

$$\mu_{it}(a_i^1 + a_i^2 t + a_i^3 t^2) = 0, \quad m+1 < t \leq m+T, \quad 1 \leq i \leq n;$$

3) невід'ємності

$$\mu_{it} \geq 0, \quad m+1 \leq t \leq m+T, \quad 1 \leq i \leq n.$$

Отримані за допомогою прикладних програм MS Excel, Maple, Math Card параметри a^i наведені в *табл. 5*.

Дані прогнозного балансу грошових доходів і витрат населення Івано-Франківської області у 2003-2010 рр. наведені в *таблиці 7*.

Аналізуючи базові і прогнознi значення розподілу балансу доходів і витрат населення Івано-Франківської обл., зображені у виг-

Таблиця 5

Значення параметрів a^i для статей балансу доходів і витрат населення

Параметри	Доходи						Витрати			
	P_{1t}^d	P_{2t}^d	P_{3t}^d	P_{4t}^d	P_{5t}^d	P_{6t}^d	P_{1t}^V	P_{2t}^V	P_{3t}^V	P_{4t}^V
a_1^i	0.7752	0.0418	0.1907	0.0022	0.0183	-0.0283	0.9169	0.0886	-0.009	0.0033
a_2^i	-0.0972	0.0004	0.0524	0.0002	-0.0069	0.0512	-0.049	0.007	0.0437	-0.002
a_3^i	0.0092	0.0006	-0.0057	0.000032	0.0008	-0.0049	0.0037	0.000004	-0.004	0.0008

Прогнознi значення P_{it} , $m+1 \leq t \leq m+T$, P_{it} , знаходимо з рівності

$$P_{it} = Q(t, a^i), \quad m+1 \leq t \leq m+T, \quad 1 \leq i \leq n.$$

Обчислені прогнознi значення балансу доходів і витрат населення на 2003-2010 рр. відображені в *табл. 6*.

ляді гістограм розподілу (рис. 1 і 2), можна стверджувати, що:

— частка заробітної плати в грошових доходах населення Івано-Франківської області зростатиме по суті без різких стрибків. Це спонукає до думки, що при існуючому законодавстві (прогресивний прибутковий

Таблиця 6

Прогноз балансу доходів і витрат населення Івано-Франківської області на 2003-2010 рр. (%)

Показники		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Грошові доходи									
1	Оплата праці	64,2	71,8	63,8	65,1	66,2	67,1	68,0	69,0
2	Надходження від продажу продуктів сільського господарства	9,2	10,3	10,3	11,0	11,2	11,4	11,7	11,9
3	Пенсії та допомоги	19,8	14,1	20,3	19,4	18,5	17,7	16,8	15,9
4	Стипендії	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
5	Надходження від фінансової системи	2,3	3,2	2,0	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1
6	Інші надходження	3,9	0,0	2,9	1,8	1,3	1,0	0,7	0,3
Грошові доходи, всього		100	100	100	100	100	100	100	100
Грошові витрати									
1	Купівля товарів і оплата послуг	77,1	79,2	74,2	73,4	72,6	71,9	71,1	70,3
2	Обов'язкові платежі та добровільні внески	15,8	16,6	17,5	18,3	19,1	19,9	20,7	21,5
3	Приріст заощаджень у вкладах, придбання ЦП та іноземної валюти	2,4	2,0	4,4	4,0	3,6	3,1	2,7	2,3
4	Витрати фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності	4,7	2,2	3,9	4,3	4,7	5,1	5,5	5,9
Грошові витрати, всього		100	100	100	100	100	100	100	100

Таблиця 7

**Прогнозний баланс грошових доходів і витрат населення
Івано-Франківської обл. у 2003-2010 рр. (млн. грн.)**

Показники	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Грошові доходи									
1	Оплата праці	1,28	1,58	1,53	1,69	1,85	2,01	2,18	2,35
2	Надходження від продажу продуктів сільського господарства	0,18	0,23	0,25	0,29	0,31	0,34	0,37	0,40
3	Пенсії та допомоги	0,40	0,31	0,49	0,50	0,52	0,53	0,54	0,54
4	Стипендії	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03
5	Надходження від фінансової системи	0,05	0,07	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07
6	Інші надходження	0,08	0,00	0,07	0,05	0,04	0,04	0,01	0,01
Грошові доходи, всього		2,0	2,2	2,4	2,6	2,8	3,0	3,2	3,4
Грошові витрати									
1	Купівля товарів і оплата послуг	1,54	1,66	1,78	1,84	1,96	2,01	2,06	2,18
2	Обов'язкові платежі та добровільні внески	0,32	0,35	0,42	0,46	0,52	0,56	0,60	0,67
3	Приріст заощаджень у вкладах, придбання ЦП та іноземної валюти	0,05	0,04	0,11	0,10	0,09	0,09	0,08	0,07
4	Витрати фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності	0,09	0,05	0,09	0,10	0,13	0,14	0,16	0,18
Грошові витрати, всього		2,0	2,1	2,4	2,5	2,7	2,8	2,9	3,1

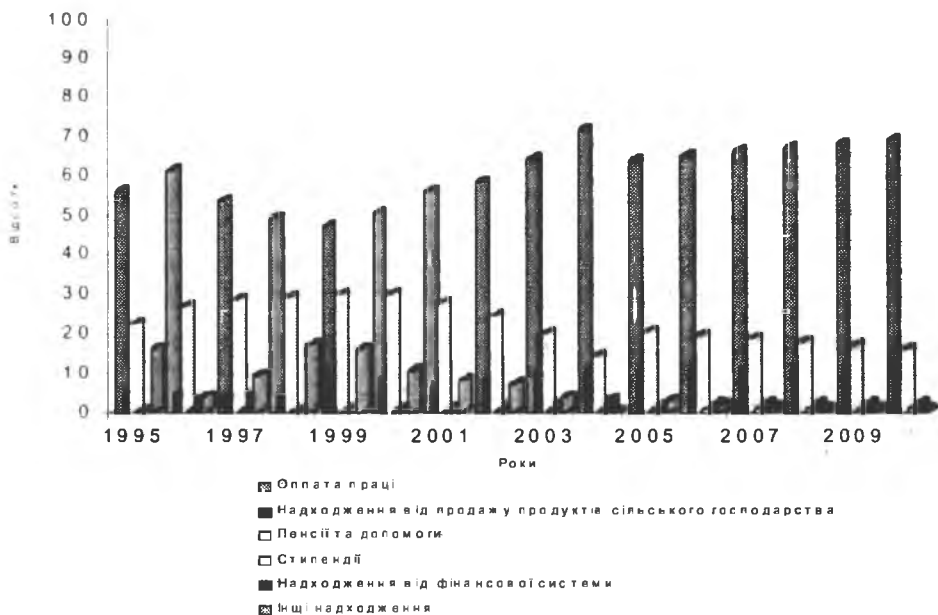

Рис. 1. Порівняльний аналіз базових та прогнозних значень грошових доходів населення на 2003-2010 рр.

Рис. 2. Порівняльний аналіз базових та прогнозних значень грошових витрат населення на 2003-2010 рр.

податок з громадян) та рівні інфляції роботодавцям не вигідно збільшувати офіційну заробітну плату працівникам;

— поступове зростання надходжень від продажу продукції сільського господарства також свідчить про необхідність зміни законодавчої бази в аграрному секторі;

— різкий спад частки пенсій та допомог зумовлений неефективністю системи пенсійного страхування та соціального захисту в Україні. Ця тенденція є особливо небезпечною у зв'язку з проблемою старіння населення;

— зростання та поступовий спад (але не різкий) частки купівлі товарів та оплати послуг у грошових витратах населення свідчить або про зміну індексу споживчих цін (інфляційні зрушення), або про зростання сукупних грошових доходів, або ж про зменшення комунальних платежів. У будь-якому випадку частка цієї статті в загальних витратах населення є надто високою (68,0-79,2 % для прогнозного періоду), що можна трактувати як негативне явище;

— збільшення частки обов'язкових платежів та добровільних внесків свідчить про посилення податкового тиску на населення;

— відчутний спад частки заощаджень, купівлі цінних паперів та іноземної валюти свідчить про недовіру населення до сучасної банківської системи;

— позитивними є явище зростання частки витрат фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, яке може бути зумовлене розвитком малого бізнесу в Івано-Франківській області.

Таким чином, запропонована модель формування і розподілу балансу доходів та видатків населення органічно пов'язана з реалізацією основних напрямків соціальної політики держави. Це сприятиме виходу економіки України із системної кризи, забезпечуватиме задоволення необхідних стандартів життєвого рівня населення. Успішне розв'язання цих проблем можливе тільки тоді, коли будуть удосконалюватись не окремі елементи системи розподілу, а весь його комплекс в органічному взаємопоєднанні.

Дана модель є універсальною і може бути використана для аналогічних розрахунків в іншому територіальному розрізі, що дозволить здійснювати порівняльний аналіз життєвого рівня населення різних регіонів і сприятиме економічному та соціальному вирівнюванню регіонів, а отже, поліпшення розвитку України в цілому.

1. Благун І.С., Сисак Л.І. Модель формування і розподілу балансу доходів і видатків населення // Вісник технологічного університету Поділля. — 2000. — № 4. — С. 46-49.

2. Мир в цифрах. — М.: Межгосударственный статистический комитет СНГ, 1996. — 328 с.

3. Статистика для дослідників та аналітиків // Актуальні проблеми економіки. — 2002. — № 4. — С. 53-64.

4. Статистичний щорічник України за 1999 рік / Держкомстат України. — К.: Техніка, 2000. — 576 с.

5. Статистичний щорічник України за 2001 рік / Держкомстат України. — К.: Техніка, 2002. - 530 с.

The theoretical and methodological recommendations for modeling of income and expenditure of population are given. Forecasting model of making and distribution of income and expenditure balance of population is constructed on the base of exploitation of non-linear optimization methods. The peculiarity of this model is realization of the principle of multistage possibility using by means of management objects as incoming and as expending parts of balance.

Криховецька З. М.

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В статті проаналізований сучасний стан банківського кредитування інвестиційних процесів в Україні.

За умов жорсткої фіскальної політики з боку держави, фактичної відсутності державного цільового фінансування, недостатності власних обігових коштів і низької прибутковості більшої частини підприємств України важливим чинником забезпечення інвестиційної діяльності може стати банківський кредит. Процес реформування фінансової системи, господарського законодавства, майнового стану підприємств призвів до суттєвого погіршення фінансового стану підприємств, що робить їх власний прибуток лише допоміжним джерелом інвестування, амортизація часто використовується з поточною метою; нерозвиненість фінансових ринків і відповідних фінансових інститутів не дає змоги підприємствам широко використовувати залучення фінансових ресурсів під інвестиції через випуск цінних паперів. Перевага кредитного методу забезпечення інвестицій пов'язана передусім із поверненням коштів, що передбачає взаємозв'язок між окупністю інвестиційних проектів та поверненням кредиту у терміни, визначені кредитним договором між банком і позичальником.

До реальних інвестицій банків в економіку України відноситься довгострокове кредитування та кредитування постійної діяльності суб'єктів господарювання щодо придбання основних фондів.

Розглядаючи динаміку насиченості української економіки довгостроковими кредитними ресурсами за останні 10 років, необхідно зазначити, що відношення обсягу наданих довгострокових кредитів до ВВП у 1992

році становило 2%, а у 1993 році – 0,7%, тобто зменшилось у 2,8 рази. Після досягнення певної макроекономічної стабілізації зазначений показник демонструє поступове, але неухильне зростання до рівня 2,9% у 2001 році [12,9]. Це означає, що нині питома вага довгострокових кредитних ресурсів у економіці збільшується. І відбувається це в умовах зростання реального ВВП, стабільного курсу гривні та відносно помірних темпів інфляції.

Охарактеризуємо структуру кредитів, наданих комерційними банками, за окремими напрямками відповідно до спрямованості. Аналіз показує, що за останні роки банківська система України надавала перевагу короткостроковому кредитуванню поточної діяльності суб'єктів господарювання [табл. 1].

Питома вага довгострокових кредитів, які найбільш активно сприяють інвестиційній діяльності, у загальному обсязі наданих кредитів протягом травня 2002 року становила 23,9%. Позитивним моментом необхідно відзначити тенденцію до збільшення за останні роки обсягів довгострокового кредитування, їх частки у загальній сумі кредитів. Так, за 2001 рік довгострокові кредитні вкладення зросли на 76% до 6 млрд.грн., що дорівнювало 21,6% усіх кредитних вкладень, за 9 місяців 2002 року – на 52,5%, що становило 25,2% від загального обсягу [3,97].

За умов приборкання інфляційних процесів і досягнення відносної стабілізації економіки України серед негативних процесів слід відзначити збільшення частки довгострокових кредитів в іноземній валюті. Так, якщо їх питома вага у 2000 році становила 53,8%, то у вересні 2002 року – вже 55,7%. На нашу думку, це пов'язано з такими причинами: